

Nr 15.

Av herr **Anderson, Erik**, *angående viss ändring i lagen om val till riksdagens andra kammare.*

I det betänkande, som proportionsvalsakkunniga avgåvo våren 1921, inrymdes vad första kammaren beträffar förslag om sådana ändringar i vallagen, att verkligt personliga ersättare för vald riksdagsman kunna utses. Sakkunniga påpekade därvid, att det stode i god överensstämmelse med vårt valsätt, att för varje ordinarie ledamot skulle utses en bestämd personlig ersättare. Dittills hade dock det personliga ersättareskapet varit ofullständigt, enär valmannen icke hade möjlighet att utmärka, att han önskade en viss bestämd person till efterträdare åt en viss bestämd representant.

I enlighet med de sakkunnigas förslag infördes vid 1921 års riksdag nu gällande bestämmelser om personliga ersättare för riksdagsmän till första kammaren. Sedermera ha motsvarande stadganden genomförts beträffande landstingsmän, stadsfullmäktige och kommunalfullmäktige. Men det förefaller som om man hade glömt bort andra kammaren i detta sammanhang. Om det är lämpligt, som jag håller före, att ha möjlighet att utse personliga ersättare för landstingsmän och stadsfullmäktige, så bör det vara ännu större skäl att medgiva samma möjlighet, när det gäller riksdagsmän i andra kammaren. Att behovet härav vid andrakammarval är större än vid nyssnämnda val har sin grund bland annat däruti, att valkretsarna ju äro mycket större vid val till andra kammaren. Två viktiga skäl för bestämmelser om personliga ersättare tillåter jag mig erinra om. Dels kan det vara önskvärt, att man till efterträdare åt en riksdagsman får en man eller kvinna tillhörande samma eller liknande yrkesgrupp eller sociala grupp, dels kan det särskilt i en mycket vidsträckt valkrets vara ett behov för väljarna inom en viss del av valkretsen att få efterträdaren till sin riksdagsman utsedd från ungefär samma område, vilket behov särskilt framträder, då — såsom i regel är förhållandet — städer och landsbygd tillhöra en och samma valkrets.

En reformering av vallagen i den riktning jag här antytt skulle dessutom innebära en annan praktisk fördel. Gång efter annan ha våra olika lagar, som röra val, blivit ändrade. Ofta har det därvid inträffat, att en reform endast genomförts beträffande ett slag av val. Givet är att det då uppstår en viss förvirring bland väljarna och en viss osäkerhet. Särskilt

påtaglig är denna olägenhet, när olikheterna i vallagstiftningen gälla likartade områden av densamma. Det kan icke vara till fördel i något avseende, att den valsedeltyp, som man har rätt att använda vid ett val till riksdagens första kammare, icke skall vara användbar vid ett val till andra kammaren. Valsedlarnas yttre utseende bör utan tvivel i största möjliga utsträckning vara detsamma vid dylika val.

Med hänsyn till vad jag här ovan anfört hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i lagen om val till riksdagens andra kammare, att bestämmelsen om valsedlarnas utseende och därmed om utseende av ersättare till vald riksdagsman måtte få samma lydelse som motsvarande bestämmelser i kungl. förordningen om landsting, samt att konstitutionsutskottet måtte formulera och för riksdagen föreslå härför nödiga ändringar i vallagen.

Stockholm den 15 januari 1930.

Erik Anderson.

I motionens syfte instämma undertecknade

Uno Wikström.

Carl Boberg.
